

Svar på høring vedr. forslag til høringsprogram for havbruk til havs Områdene Norskerenna Sør, Frøyabanken Nord og Trænabanken. Fiskedirektoratets ref. 23/5184

1.0 Innledning

Fiskedirektoratet har på oppdrag fra Nærings- og fiskeridepartementet sendt på høring forslag til utredningsprogram for havbruk til havs for områdene Norskerenna Sør, Frøyabanken Nord og Trænabanken.

Safepath er positive til utviklingen av akvakultur til havs og har ingen innledende kommentarer på hvilke områder som er best egnet. Vi ønsker derimot i dette svaret å fokusere kort på tilpasning av beredskap til havs når vi vet at flere og flere aktører opererer innenfor samme havområder. Dette tilsier at kompleksiteten øker, både i generell samhandling og i tilpasset beredskap. Samtidig gir en bredere bruk av havområder også fordeler i et beredskapsperspektiv.

Safepath konkluderer med at det vil være nødvendig med et avansert og tilpasset beredskapsopplegg for akvakultur til havs. Introduksjon av en ny næring gjør den helhetlige situasjonen i havområdene mer kompleks og sammen med lange avstander vil dette øke belastningen på offentlige rednings- og beredskapsaktører. Det vil være viktig å legge opp til godt samvirke mellom alle næringene som skal operere i havområdene for å minimere negative konsekvenser.

2.0 Beredskap til havs

2.1 Miljø

Å beskytte miljøet hvor akvakultur til havs skal operere bør være av høy prioritet. Dersom man fra start tilpasser beredskapen for akvakultur til havs, kan man unngå mange negative hendelser. Det kan være i form av reduserte utslipp av skadelige stoffer og materiell eller en konsekvensbegrensning for det biotiske miljøet dersom fisk rømmer fra akvakulturanlegg.

Ifølge miljønormen i akvakulturloven §10 av 17.juni 2005 skal «akvakultur skal drives og avvikles på en miljømessig forsvarlig måte». I lov mot vern mot forurensinger og om avfall sies det at «ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensing uten at det er tillatt enten i love selv, i forskrift eller i en uttalelse som er gitt i medhold av forurensingsloven §11».

På bakgrunn av dette vil det være viktig å tilpasse beredskapsplaner til akvakultur til havs. Problemstillingene rundt miljø nevnt over er ikke uttømmende og man kan ikke forutse alle mulige langtidskonsekvenser av slik drift. Denne nye og spennende næringen vil møte utfordringer som ikke er sammenlignbare med andre næringer som opererer til havs.

2.2 HMS og Personell

Flere offentlige aktører er enige om at til at volum og tetthet av akvakulturanlegg til havs kan føre til økt risiko for sammenstøt mellom fartøy og akvakulturanlegg.

Norskerenna Sør, Frøyabanken Nord og Trænabanken har en distanse på mellom 30 til 79 nautiske mil fra grunnlinjen. Med en fart på 10 knop vil det med båt ta minimum 3 timer fra grunnlinjen til nærmeste punkt i havområdene og opp til 7 timer og 54 minutter fra grunnlinjen til ytterste punkt i havområdene. Den faktiske tidsbruken vil med sannsynlighet være høyere grunnet annen aktivitet i områdene. Distansene fra grunnlinjen vil gjøre redningsarbeid mer krevende og utgjør en økt risiko for arbeidstakere ved akvakulturanlegg.

Det nevnes følgende i komparativ analyse av de juridiske rammebetingelsene for havnæringene: «(...)En utvikling i retning av offshore akvakultur aktualiserer et behov for en samlet tilnærming til HMS i akvakultur». Petroleumsnæringen har blitt nevnt som en næring hvor det kan tas lærdom fra beredskapsplaner. Sammenlignet med petroleumsnæringen vil akvakultur til havs blant annet som hovedregel ha mindre menneskelige ressurser tilgjengelig på stedet dersom en krise oppstår. Når en setter dette i sammenheng med lang responstid grunnet store distanser, kan tilpasset beredskap om bord og ved anleggene være forskjellen på liv og død eller miljøskandale eller et mindre, kontrollert utslipp.

Ifølge Statistikk fra Hovedredningssentralen (HRS) ble det i kalenderåret 2022 registrert 2862 oppdrag relatert til sjø. En økning i kommersiell aktivitet til havs vil bety en økning i antall redningsoppdrag til havs. Det er derfor viktig å påse at beredskapsplanene til den nye næringen holder høy standard. Slik kan man unngå en uforholdsmessig belastning på aktørene som skal levere rednings- og beredskapstjenester. Vi mener at et økt samarbeid med private aktører kan lette på trykket til offentlige rednings- og beredskapsaktører, da spesielt i arbeidet med å forebygge uønskede hendelser til havs.

3.0 Sameksistens til havs

Det er prioritert sameksistens til havs i konsekvensutredningen. I Kystverkets svar til konsekvensutredningen ref. 23/5184, viser de til at det i de aktuelle områdene finnes aktivitet fra petroleumsnæringen og fiskerinæringen, samt mye skipstrafikk. Dette innebærer at det i områdene vil være komplekse situasjoner og flere aktører å forholde seg til i en eventuell krisesituasjon. Denne kompleksiteten i seg selv gjør at man bør prioritere en forbedring av den helhetlige sikkerhetsberedskapsplanen for havområdene.

Petroleumsnæringen, fiskerinæringen og akvakultur til havs har ulike interesser og prioriteringer. Det er derfor viktig å ha aktører som kan fungere som en brobygger for å sikre nødvendig forståelse og respekt. Dette er spesielt viktig med tanke på at det per i dag ikke finnes noe tverrsektorielt lovverk som avklarer arealbruk og interessekonflikter i områder som ligger mer enn en nautisk mil utenfor grunnlinjene.

Tilstrekkelig kommunikasjon mellom aktørene bør ikke undervurderes. Fiskeri- og havministeren sier i pressemeldingen om konsekvensutredningen av områder for havbruk til havs at: «(...)næringer som allerede bruker havet skal være trygge på at de ikke fortrenses.»

Dette må følges opp gjennom involvering av næringene i hvert steg av prosessen.

Tilrettelegging for god sameksistens vil gi positive ringvirkninger på beredskapen til akvakultur til havs i tillegg til den samlede beredskapssituasjonen. Dette ved at hver enkelt næring vil være bedre informert og oppdatert på mulige risikofaktorer til hverandres kommersielle aktivitet. Gode relasjoner gjør det enklere å ta kontakt med nærliggende fartøy og anlegg både for råd og for bistand.

4.0 Safepath sin vurdering

Safepath sin daglige drift baserer seg på å ha oversikt over havet og å sørge for god beredskap for våre kunder. Vi leverer til flere bransjer og er derfor opptatte av å opprettholde god sikkerhet for de eksisterende næringene når en ny næring skal etableres. På samme grunnlag er vi opptatte av at den nye næringen skal driftes så trygt som mulig.

Safepath mener at det er behov for tilstrekkelig erfaringsoverføring fra eksisterende næringer for å skape et godt grunnlag for akvakultur til havs. Denne næringen vil være unik og kan på visse områder ikke sammenlignes med hvordan HMS-krav og beredskap blir løst i bla. petroleumsnæringen. Vi ser allikevel at det er også kan være mye å lære. Store næringsområder og lange avstander krever et mer avansert og tilpasset oppsett for beredskap og overvåking. Spesielt om man ser på dagens

beredskapssituasjon som er sterkt begrenset. Nye aktører i området kan imidlertid styrke den samlede beredskapen for alle maritime aktører.

Safepath mener at akvakultur til havs vil kreve tilpasset havovervåking, tilpasset beredskap og gode teknologiske miljøløsninger. Tett dialog med myndighetene blir viktig for å få på plass nødvendige tiltak og sikre at sannsynligheten for uhellshendelser ikke øker uforholdsmessig.

Safepath ser svært positivt på utviklingen av akvakultur til havs. Allikevel mener vi at utvikling av tilstrekkelig beredskap og HMS ikke har blitt prioritert nok i konsekvensutredningen og bør i større grad bli snakket om videre i prosessen.

Safepath stiller seg til disposisjon for framtidige samtaler og diskusjoner vedrørende tematikken.

Thomas Hammerseth

Safepath Control Manager
Thomas Hammerseth

Ingvild Sæterøy

Safepath Project Collaborator
Ingvild Sæterøy